

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžrk/8/2019
Identifikačné číslo spisu: 4016200663
Dátum vydania rozhodnutia: 15.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4016200663.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a členov senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a JUDr. Moniky Válašikovej PhD., v právnej veci žalobcu: Poľnohospodárska Pôda s.r.o., so sídlom Sibírska 55, Bratislava, IČO: 44 138 369, zastúpený: LawService, s.r.o., so sídlom Stráž 223, Zvolen, IČO: 36 861 723, proti sťažovateľovi (predtým žalovaný): Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, so sídlom Štefánikova trieda 69, Nitra, za účasti: O. I., bytom V. XX, Bratislava, zastúpený: Bardač s.r.o., so sídlom Lovinského 22, Bratislava, IČO: 47 243 252, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. V 49/2016-2/Br, OU-NR-OOP5-2016/023210-2/Br, V 5251/2015 zo dňa 5. mája 2016, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 15S/25/2016-94 zo dňa 9. januára 2018, v spojení s opravným uznesením č.k. 15S/25/2016-228 zo dňa 23. mája 2019, takto

rozhodol:

I. Kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

II. Žalobkyni p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

III. Ďalšiemu účastníkovi konania právo na náhradu trov kasačného konania
n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom č.k. 15S/25/2016-94 zo dňa 9. januára 2018, v spojitosti s opravným uznesením č.k. 15S/25/2016-228 zo dňa 23. mája 2019, podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. V 49/2016-2/Br, OU-NR-OOP5-2016/023210-2/Br, V 5251/2015 zo dňa 5. mája 2016 a rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. V 5251/2015-19 zo dňa 31. marca 2016 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. O trovách konania správny súd rozhodol v zmysle § 167 ods. 1 SSP tak,

že žalobcovi, ktorý mal v konaní úspech priznal právo na úplnú náhradu trov konania. Ďalšiemu účastníkovi konania správny súd podľa § 169 SSP náhradu trov konania nepriznal, nakoľko pre jej priznanie neboli splnené zákonné podmienky, keďže správny súd účastníkovi konania neuložil žiadnu povinnosť, v súvislosti s plnením ktorej by mu vznikli trovy konania.

2. Podanou žalobou sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia vyššie uvedeného rozhodnutia žalovaného, ktorým tento zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. V 5251/2015-19 zo dňa 31. marca 2016, ktorým správny orgán prvého stupňa zastavil v súlade s ustanovením § 31b ods. 1 písm. f/ zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „katastrálny zákon“) konanie o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na podklade kúpnej zmluvy č. 2015/6/B zo dňa 26. júna 2015 v znení dodatku č. 1 zo dňa 17. júla 2015 uzavretej medzi O. I. a žalobcom, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k.ú. Q. vedenej ako parc. registra „C“ číslo XXXX - orná pôda o výmere 996 m² v podiele 1/1. Správny orgán prvého stupňa rozhodol o zastavení konania z dôvodu, že účastníci konania nepredložili v zmysle rozhodnutia o prerušení konania zo dňa 19. februára 2016 listinu preukazujúcu skutočnosť, že štát svoje predkupné právo vyplývajúce mu z § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 175/1999 Z.z.“) nevyužil.

3. Správny súd v dôvodoch kasačnou sťažnosťou napadnutého rozsudku uviedol, že neboli splnené podmienky na to, aby žalovaný ako odvolací správny orgán bez ďalšieho potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 31. marca 2016. Stotožnil sa so záverom, že pre rozhodnutie v predmetnej veci bolo potrebné, resp. nevyhnutné predloženie listiny preukazujúcej, či si štát svoje zákonné predkupné právo uplatňuje, resp. neuplatňuje. Výslovil však, že správny orgán si mal takúto listinu vyžiadať od orgánu oprávneného vyjadriť sa v mene Slovenskej republiky, či ako štát využíva, resp. nevyužíva svoje predkupné právo, na čo mu zákon dáva dostatočné (rozsiahle) kompetencie. Zdôraznil, že vyhlásiť, či štát ne/využíva, resp. ne/uplatňuje svoje predkupné právo môže len štát konajúci prostredníctvom orgánu, ktorý je na takéto vyhlásenie kompetentný (poverený). Pokiaľ správny orgán skutočnosť, či štát využíva alebo nevyužíva svoje zákonné predkupné právo nezisťoval u príslušného štátneho orgánu (ktorý je oprávnený za štát konať a k tejto skutočnosti sa vyjadrovať), ale u účastníkov kúpnej zmluvy a katastrálneho konania, jednoznačne pochybil. Správny súd v tejto súvislosti poukázal i na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní pod sp.zn. 1Sžr/31/2012 zo dňa 9. apríla 2013, ktorý riešil obdobnú právnu problematiku predkupného práva štátu a jeho uplatnenia, resp. neuplatnenia.

4. Vzhľadom na vyššie uvedené sa správny súd nestotožnil s právnym názorom správnych orgánov, že bol dôvod na postup podľa 31b ods. 1 písm. f/ katastrálneho zákona, teda na zastavenie konania z dôvodu, že účastníci katastrálneho konania v určenej lehote nedoložili listinu preukazujúcu, že štát svoje predkupné právo nevyužil, a teda neodstránili nedostatky návrhu a jeho príloh. Konštatoval, že za týmto účelom sa mal správny orgán obrátiť na príslušný orgán štátu, ktorý je oprávnený vyjadriť sa za Slovenskú republiku k otázke ne/využitia, resp. ne/uplatnenia predkupného práva štátu.

5. Dospel k záveru, že účastníci správneho konania nemohli predložiť správne orgánu listinu preukazujúcu, že štát svoje predkupné právo nevyužil, nakoľko takúto listinu neboli oprávnení vyhotoviť, ale mohli si ju len vyžiadať od príslušného orgánu štátu oprávneného konať v predmetnej veci za Slovenskú republiku. Toto však bolo povinnosťou správneho orgánu prvého stupňa s poukazom na základné pravidlá správneho konania a príslušné ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) týkajúce sa zisťovania podkladov pre rozhodnutie. Výslovil, že správny orgán prvého stupňa pochybil, keď rozhodnutím zo dňa 31. marca 2016 zastavil katastrálne konanie z dôvodu, že účastníci konania nepredložili v ustanovenej lehote žiadajú listinu, teda bol toho názoru, že neodstránili nedostatky návrhu na vklad, príp. jeho príloh, pričom zároveň uviedol, že účastníci konania nepreukázali, že štát svoje predkupné právo nevyužil.

6. Ďalej uviedol, že pochybenie prvostupňového správneho orgánu nenapravil ani žalovaný svojím rozhodnutím zo dňa 5. mája 2016, keď odvolaním napadnuté rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa potvrdil a stotožnil sa s odôvodnením jeho rozhodnutia.

II.

Kasačná sťažnosť

7. Proti rozsudku správneho súdu podal žalovaný (ďalej aj „sťažovateľ“) v zákonom ustanovenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP, navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

8. V podanej kasačnej sťažnosti žalovaný namietal, že správny súd rozhodol nad rozsah a dôvody podanej žaloby, čo je v rozpore s § 134 ods. 1, 2 SSP, ako aj so zásadou iudex ne eat ultra petita partium (sudca nech nejde nad návrhy strán). Zdôraznil, že správny súd sa v napadnutom rozsudku nestotožnil ani s jedným žalobným dôvodom a odôvodnenie rozsudku je v priamom rozpore so žalobnými dôvodmi. Správny súd mimo rámec žaloby dospel k záveru, že záver správneho orgánu o zastavení konania podľa § 31b ods. 1 písm. f/ katastrálneho zákona nemá oporu v zákone. Správny súd zhodne so žalovaným dospel k záveru, že na predkupné právo štátu k predmetným nehnuteľnostiam bolo potrebné prihliadať ako na skutkovú a právnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na povolenie vkladu (§ 31 ods. 1 katastrálneho zákona). Žalovaný zároveň poukázal na skutočnosť, že aj podľa názoru správneho súdu bolo potrebné v predmetnom katastrálnom konaní zistiť, či si štát uplatňuje alebo neuplatňuje svoje zákonné predkupné právo k predmetnej nehnuteľnosti, avšak na rozdiel od právneho názoru správnych orgánov a prokurátora dospel správny súd k záveru, že s touto otázkou sa mal správny orgán obrátiť na príslušný orgán štátu, ktorý je v predmetnej veci oprávnený konať v mene Slovenskej republiky, a nie na účastníkov konania.

9. Žalovaný nesúhlasil so záverom správneho súdu, podľa ktorého bol postup správneho orgánu, ktorým žiadal od účastníkov konania predloženie listiny preukazujúcej, že štát svoje predkupné právo nevyužil nesprávny. Žalovaný poukázal na právne názory vyjadrené vo vybraných protestoch prokurátorov Okresnej prokuratúry Nitra, podaných v obdobných veciach, týkajúcich sa tej istej významnej investície na realizáciu stavby s názvom „Výbudovanie strategického parku pre spoločnosť MH Invest, s.r.o.“. Žalovaný mal za to, že správne orgány v danej veci postupovali v súlade s právnym názorom vyjadreným v protestoch prokurátora v iných porovnateľných veciach, tento postup považovali správne orgány za zákonný a postupovali v porovnateľných veciach jednotne s cieľom, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely (s poukazom na § 3 ods. 4 správneho poriadku).

10. Žalovaný taktiež namietal, že správny súd sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, že vrátenie veci žalovanému je nevykonateľné z dôvodu, že pôvodná predávajúca v konaní vedenom pod sp.zn. V 5251/2015 už nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností, nakoľko ich aktuálnym vlastníkom je spoločnosť MH Invest, s.r.o. Žalovaný uviedol, že spätný zápis vlastníckeho práva v prospech pôvodnej predávajúcej v konaní sp. zn. V 5251/2015, nie je vzhľadom na následné niekoľkonásobné právne zmeny možný s poukazom na § 34 ods. 2 katastrálneho zákona v spojitosti s § 228 Civilného sporového poriadku, pričom zároveň upozornil na skutočnosť, že aktuálny vlastník predmetných nehnuteľností nebol účastníkom súdneho konania, a preto rozhodnutie v tomto konaní nie je preňho právne záväzné. Žalovaný zároveň uviedol, že predmetom prevodu bola nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území Q. parcela registra C KN č. XXXX - orná pôda o výmere 996 m² v podiele 1/1. Táto nehnuteľnosť však zanikla pod novo zameranou parcelou registra C KN č. 3040 - ostatné plochy o výmere 106 354 m² a nakoniec bola zapísaná na list vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie Q. do výlučného vlastníctva spoločnosti MH Invest, s.r.o. Nepribratie súčasného vlastníka predmetnej nehnuteľnosti do konania napĺňa podľa žalovaného dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP, nakoľko povinnosť ustáliť okruh účastníkov mal počas celého konania správny súd vzhľadom na znenie § 33 SSP.

11. V závere žalovaný namietal, že žalobcovi bolo priznané právo na úplnú náhradu trov konania, argumentujúc, že žalobca mal v konaní úspech len čo do žalobného petitu, pričom pokiaľ ide o žalobné dôvody, nemal žalobca úspech žiadny, preto podľa názoru žalovaného v danom prípade existovali dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania (prípadne len ich čiastočné priznanie podľa § 167 ods. 3 SSP).

III.

Vyjadrenia ku kasačnej sťažnosti

12. K podanej kasačnej sťažnosti sa listom zo dňa 20. apríla 2018 vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobca a žiadal, aby podanú kasačnú sťažnosť kasačný súd zamietol ako nedôvodnú.

13. Ďalší účastník sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

Konanie na kasačnom súde

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa ustanovenia § 21 písm. a/ SSP v spojení s ustanovením § 438 ods. 2 SSP, po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (ustanovenie § 443 SSP a ustanovenie § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (ustanovenie § 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (ustanovenie § 439 SSP), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (ustanovenie § 445 ods. 1 SSP a ustanovenie § 57 SSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti podľa ustanovenia § 440 SSP, ustanovenia § 441 SSP a ustanovenia § 453 SSP a postupom podľa ustanovenia § 455 SSP bez nariadenia pojednávania, keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na webovom sídle kasačného súdu (www.nsud.sk) podľa ustanovenia § 137 ods. 4 SSP v spojení s ustanovením § 452 ods. 1 SSP, po neverejnej porade senátu (ustanovenie § 137 ods. 1 SSP v spojení s ustanovením § 452 ods. 1 SSP) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť žalovaného orgánu verejnej správy je potrebné zamietnuť.

15. Predmetom konania pred kasačným súdom je rozhodnutie o podanej kasačnej sťažnosti žalovaným orgánom verejnej správy proti rozhodnutiu správneho súdu, ktorým správny súd zrušil rozhodnutia administratívnych orgánov oboch stupňov, a to žalovaného orgánu verejnej správy č. Vo 49/2016-2/Br, OU-NR-00P5-2016/023210-2/Br, V 5251/2015 zo dňa 5. mája 2016, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. V 5251/2015-19 zo dňa 31. marca 2016, ktorým Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor zastavil v súlade s ustanovením § 31b ods. 1 písm. f/ katastrálneho zákona konanie o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na podklade kúpnej zmluvy č. 2015/6/B zo dňa 26. júna 2015 v znení dodatku č. 1 zo dňa 17. júla 2015 uzavretej medzi O. I. a žalobcom, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k.ú. Q. vedenej ako parc. registra „C“ číslo XXXX - orná pôda o výmere 996 m² v podiele 1/1 a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie. Poukázal na rozsiahle oprávnenia žalovaného ako odvolacieho orgánu. V prejednávanej veci považoval za potrebné vyhodnotiť, či návrh predložený na zápis vkladu vlastníckeho práva dňa 2. júla 2015 je úplný, so všetkými prílohami. K otázke uplatnenia, resp. neuplatnenia zákonného predkupného práva štátu sa môže vyjadriť iba príslušný oprávnený orgán, preto bude povinnosťou katastrálneho orgánu v novom konaní vyžiadať vyjadrenie a preveriť, či štát svoje predkupné právo využil.

16. Podľa ustanovenia § 464 ods. 1 SSP, ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie.

17. Kasačný súd po podrobnom preštudovaní predloženého súdneho spisu a pripojených administratívnych spisov zistil, že rozhodovanie o kasačnej sťažnosti je vecou obdobnou, ktorá bola predmetom konania pred kasačným súdom vo veciach sp.zn. 4Sžrk/19/2018, sp.zn. 8Sžrk/9/2018, sp.zn. 5Sžrk/13/2018, sp.zn. 8Sžrk/10/2018, sp.zn. 8Sžrk/12/2018, a sp.zn. 2Sžrk/2/2019, v rámci ktorých kasačný súd zhodne dospel k záveru o nedôvodnosti podanej kasačnej sťažnosti, s ktorými sa plne stotožňuje a konštatuje, že argumentácia žalovaného orgánu verejnej správy v podanej kasačnej sťažnosti nie je spôsobilá vyvrátiť dôvody, na základe ktorých správny súd zamietol jeho žalobu a ďalej uvádza prevzatú časť obdobného rozhodnutia sp. zn. 4Sžrk/19/2018 zo dňa 15. januára 2019.

18. 25. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 175/1999 Z.z. tento zákon upravuje zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou a postup orgánov štátnej správy pri vydávaní osvedčenia o významnej investícii.

26. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 175/1999 Z.z. príslušné ministerstvo predloží vláde na schválenie návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na základe žiadosti podniku, ktorá spĺňa podmienku podľa § 1 ods. 2 písm. a/, § 1 ods. 3 písm. a/ alebo písm. b/ do 60 dní od podania žiadosti, ktorá obsahuje náležitosti podľa § 2b ods. 2.

34. Podľa § 31 ods. 1 katastrálneho zákona okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.

42. Konanie o povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností predstavuje rozhodovací procesný postup, pri ktorom okresný úrad, ako správny orgán, na základe predložených písomných podkladov podľa § 31 ods. 1, 2 katastrálneho zákona, posudzuje skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Výsledkom tohto procesného postupu je rozhodnutie o povolení vkladu alebo rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad (§ 31 ods. 3 katastrálneho zákona).

43. Predpokladom povolenia vkladu vlastníckeho práva k pozemku do katastra nehnuteľností na základe zmluvy v predmetnom prípade bolo splnenie podmienok ustanovených v § 31 ods. 1 katastrálneho zákona, v zmysle ktorého okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti príslušného zmluvného typu, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, zákon neobchádza alebo sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.

44. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dňa 02.07.2015 bol prvostupňovému správne orgánu doručený návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy č. 2015/6/A46, uzavretej dňa 18.06.2015 medzi predávajúcim p. S. D. a kupujúcim - žalobcom, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností bližšie špecifikovaných v predchádzajúcich častiach tohto rozhodnutia. Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň považoval za nesporné, že dňa 08.07.2015 bol uznesením vlády SR č. 401 schválený návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby „Výbudovanie strategického parku“, pričom dňom 08.07.2015 vzniklo v súlade s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z. zákonné predkupné právo štátu, ktoré sa okrem iného vzťahovalo aj k nehnuteľnostiam, tvoriacim predmet kúpnej zmluvy zo dňa 18.06.2015, v znení Dodatku č. 1 zo dňa 17.07.2015. Dňa 22.07.2015 bola správne orgánu prvého stupňa doručená žiadosť o zápis predkupného práva štátu zo strany Ministerstva hospodárstva SR, zaevidovaná pod č. Z 5113/2015. Dňa 27.07.2015 žalobca doložil k predmetnej kúpnej zmluve Dodatok č. 1 zo dňa 17.07.2015.

45. Na základe vyššie uvedených skutočností mal Najvyšší súd Slovenskej republiky za preukázané, že správny orgán prvého stupňa v čase svojho rozhodovania o povolení vkladu vlastníckeho práva k vyššie špecifikovaným nehnuteľnostiam (28.07.2015) disponoval informáciou o vzniku predkupného práva štátu vo vzťahu k predmetným pozemkom. Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň v tejto súvislosti konštatuje, že zastáva obdobný názor, ako Krajský súd v Nitre, a to, že vychádzajúc zo znenia

ustanovenia § 31 ods. 1 katastrálneho zákona, bolo povinnosťou správneho orgánu, rozhodujúceho o povolení vkladu vlastníckeho práva, obligatórne prihliadať na existenciu zákonného predkupného práva štátu, ako aj skúmať skutočnosť, či štát predkupné právo uplatnil.

46. Predmetný záver potvrdzuje aj rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojich rozhodnutiach opakovane zhodne konštatoval, že správny orgán je pri rozhodovaní o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností povinný prihliadať aj na existenciu predkupného práva štátu a toto právo posudzovať ako skutkovú a právnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na povolenie vkladu (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Sžrk/3/2018 zo dňa 3. júla 2018, sp.zn. 6Sžrk/3/2018 zo dňa 18. mája 2018, sp.zn. 3Sžrk/5/2017 zo dňa 30. mája 2018, sp.zn. 1Sžr/103/2012 zo dňa 9. apríla 2013).

47. „Neprihliadnutie okresného úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na existenciu predkupného štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z., obmedzujúceho zmluvnú voľnosť povinného z tohto predkupného práva pri zamýšľanom prevode dotknutej nehnuteľnosti, ako na skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu, je podľa kasačného súdu v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z.z. a porušením § 31 ods. 1 katastrálneho zákona. Uvedené platí aj vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu, keď okresný úrad je povinný skúmať, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Sžrk/3/2018 zo dňa 3. júla 2018)

48. Skutočnosť, že konajúci správny orgán sa v prejednávanej veci existenciou predkupného práva štátu, ktoré vzniklo priamo na základe zákona č. 175/1999 Z.z. k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi p. S. D. (predávajúcim) a žalobcom (kupujúcim), zaoberal, nebola sporná, čo potvrdil aj Krajský súd Nitre v odôvodnení svojho rozhodnutia. Za nesprávnu považoval krajský súd formu preverovania vôle štátu využiť, resp. nevyužiť svoje zákonné predkupné právo, ktorú správny orgán zvolil, a to prostredníctvom požiadavky adresovanej účastníkom správneho konania na preukázanie tejto skutočnosti (predložením príslušných listín), ako aj následný procesný postup správneho orgánu, spočívajúci vo vydaní procesného rozhodnutia o zastavení konania o návrhu na vklad podľa § 31b ods. 1 písm. f/ katastrálneho zákona. Krajský súd považoval postup správneho orgánu prvého stupňa za chybný z dôvodu, že listinu s uvedeným obsahom mu účastníci katastrálneho konania nemohli predložiť, keďže listinou so žiadaným obsahom nedisponovali a ani nemohli disponovať, keďže neboli oprávnení takúto listinu vystaviť a túto si mohli vyžiadať len od príslušného orgánu štátu.

49. Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval v tejto súvislosti za dôležité zdôrazniť, že správne konanie (a vychádzajúc z ustanovenia § 22 ods. 5 katastrálneho zákona aj konanie katastrálne) je ovládané zásadou materiálnej pravdy, na základe ktorej rozhodnutia správnych orgánov musia vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci. Z obsahu predmetnej zásady vyplýva, že správny orgán je povinný vykonávať dokazovanie tak, aby boli náležite objasnené všetky rozhodujúce okolnosti dôležité pre posúdenie veci (úplnosť zistenia), pričom musí zároveň zabezpečiť, aby skutkové zistenia, ktoré boli vyvedené z vykonaného prešetrenia, v čo najväčšej možnej miere zodpovedali skutočnosti (presnosť zistenia). Za účelom získania čo najkomplexnejšieho katalógu podkladov pre rozhodnutie, správny poriadok v ustanovení § 32 ods. 3 zakotvuje štátnym orgánom, orgánom územnej samosprávy, fyzickým osobám a právnickým osobám explicitne povinnosť poskytnúť správne orgánu súčinnosť pri získavaní potrebných informácií a podkladov.

50. Na základe vyššie uvedených skutočností možno konštatovať, že v prejednávanej veci bolo povinnosťou správneho orgánu prvého stupňa postupovať tak, aby bol skutočný stav veci zistený presne a úplne, pričom za týmto účelom si mal správny orgán obstaráť potrebné podklady pre svoje rozhodnutie, čo podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nezrealizoval. Kasačný súd zdôrazňuje, že pod úplnosťou zistenia podkladov pre rozhodnutie je potrebné rozumieť stav, kedy boli vykonané všetky prešetrenia a dôkazy, ktoré majú pre danú vec rozhodujúci význam, čo v predmetnom prípade nebolo naplnené, pretože správny orgán sa uspokojil s konštatovaním, že účastníci konania nepreukázali listinami skutočnosť, že štát svoje predkupné právo k pozemkom tvoriacim predmet kúpnej zmluvy zo dňa 18.06.2015, v znení Dodatku č. 1 zo dňa 17.07.2015 nevyužil a túto skutočnosť vyhodnotil ako dôvod na zastavenie konania podľa § 31b ods. 1 písm. f/ katastrálneho zákona bez toho,

aby vyvinul vlastnú iniciatívu v snahe zabezpečiť si náležité podklady pre svoje rozhodnutie (a to napriek existencii rozsiahlych kompetencií, ktoré mu zákon na tento účel priznáva).

51. Po vyhodnotení všetkých vyššie uvedených aspektov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k obdobnému záveru, ako krajský súd, a to, že správny orgán zvolil nesprávny procesný postup pri preverovaní využitia, resp. nevyužitia predkupného práva za strany štátu, keď vyzval účastníkov katastrálneho konania na predloženie listín preukazujúcich skutočnosť, že štát svoje predkupné právo nevyužil, pričom nepredloženie takejto listiny v stanovenej lehote vyhodnotil ako dôvod na postup podľa 31b ods. 1 písm. f/ katastrálneho zákona, teda na zastavenie konania z dôvodu neodstránenia nedostatkov návrhu na vklad v zmysle výzvy obsiahnutej v rozhodnutí správneho orgánu prvého stupňa č. V 5241/2015-14 zo dňa 13.10.2015 o prerušení konania o návrhu na vklad práva do katastra nehnuteľností podľa § 31a písm. c/ katastrálneho zákona.

52. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že správny orgán svojím postupom konal v rozpore so zásadou materiálnej pravdy, keď nerešpektoval zákonnú požiadavku zistiť skutočný stav veci čo najúplnejšie a najpresnejšie, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 32 ods. 1 správneho poriadku.

53. Vo vzťahu ku kasačnej námietke žalovaného, podľa ktorej krajský súd v napadnutom rozsudku rozhodol nad rozsah a dôvody podanej správnej žaloby, čo bolo v rozpore s § 134 ods. 1, ods. 2 SSP, Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že túto považuje za nedôvodnú. Je síce pravdou, že žalobca v podanej správnej žalobe namietal, resp. spochybňoval predovšetkým povinnosť správneho orgánu prihliadať na existenciu predkupného práva štátu v konaní o návrhu na vklad vlastnickeho práva a následné skúmanie jeho uplatnenia štátom, k čomu zaujal krajský súd protichodné stanovisko ako žalobca, avšak napriek tejto skutočnosti nemožno spochybníť správnosť postupu krajského súdu, ktorý danú vec skúmal a hodnotil komplexne a po zistení nesprávnosti procesného postupu v konaní správneho orgánu, ktoré predchádzalo vydaniu žalobou napadnutého rozhodnutia, toto zrušil. Uvedený záver o vecnej správnosti rozsudku krajského súdu potvrdzuje aj samotný obsah podanej správnej žaloby, z ktorej vyplýva, že táto napáda jednak nezákonnosť rozhodnutia, ako aj nezákonnosť postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu tohto rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu nemožno podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky označiť postup krajského súdu za rozporný so zásadou iudex ne eat ultra petita partium (sudca nech nejde nad návrhy strán).

54. Vzhľadom na vyššie uvedené možno vyhodnotiť ako neopodstatnenú taktiež námietku týkajúcu sa priznania práva na plnú náhradu trov konania žalobcovi, ktorú žalovaný odôvodnil tým, že žalobca mal v konaní úspech len čo do žalobného petitu, pričom pokiaľ ide o žalobné dôvody, nemal žalobca úspech žiadny, preto podľa názoru žalovaného v danom prípade existovali dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie trov konania (príp. len ich čiastočné priznanie podľa § 167 ods. 3 SSP).

55. Základná zásada, z ktorej súd vychádza pri rozhodovaní o náhrade trov správneho konania, je zásada úspechu v konaní. Aplikácia ustanovenia § 167 ods. 3 písm. a/ SSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v situáciách, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd vyhodnotí, že v danej veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, pričom výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárodkové a iné pomery všetkých účastníkov konania, a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich kritérií je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprímeraná tvrdosť voči účastníkovi konania a aby neodporovalo dobrým mravom. Po zvážení a následnom vyhodnotení okolností daného prípadu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k názoru, že skutočnosť, že krajský súd zrušenie rozhodnutia odôvodnil nesprávnym procesným postupom správneho orgánu, pričom vo zvyšku žalobných dôvodov nedal žalobcovi za pravdu, nemožno označiť ako dôvod hodný osobitného zreteľa pre priznanie nároku na náhradu trov žalovanému.

56. Pokiaľ ide o ostatné námietky žalovaného obsiahnuté v podanej kasačnej sťažnosti, tieto vyhodnotil Najvyšší súd Slovenskej republiky taktiež ako nedôvodné, nespôsobilé zmeniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. K námietke týkajúcej sa nesúlady v označení žalovaného v záhlaví a vo výroku rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že nejde o vadu, ktorá by mohla mať vplyv na

zákonnosť napadnutého rozhodnutia. V danom prípade ide o zrejmu nesprávnosť, ktorú môže krajský súd odstrániť postupom podľa § 143 SSP.

57. Vzhľadom na skutočnosť, že v priebehu konania vyšli najavo nové skutočnosti, majúce podstatný vplyv na prejednávajúcu vec, úlohou správnych orgánov v ďalšom konaní bude spoľahlivo, presne a úplne zistiť skutočný stav veci, predmetnú vec následne opätovne posúdiť a rozhodnúť, pričom správny orgán bude povinný pri zaobstarávaní podkladov potrebných pre svoje rozhodnutie postupovať dôsledne s náležitou starostlivosťou.

58. Po vyhodnotení závažnosti kasačných námietok žalovaného vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 461 SSP konštatoval, že nezistil dôvod na to, aby vyhovel kasačnej sťažnosti žalovaného, a preto ju zamietol.“

19. V tejto súvislosti kasačný súd zdôrazňuje závery a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 54/2018, podľa ktorých zmluvná voľnosť vlastníkov pozemkov, ku ktorým sa viaže zákonné predkupné právo štátu (ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z.), je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja tieto prednostne ponúknuť na kúpu štátu. Neprihliadnutie katastrálneho úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva z kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností na existenciu inštitútu zákonného predkupného práva štátu, ktoré obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného subjektu, je v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z.z. a porušením katastrálneho zákona, a to i vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo ex lege až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

20. Námietky žalovaného orgánu verejnej správy vyhodnotil preto kasačný súd ako nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia správneho súdu. Z uvedeného dôvodu kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovaného orgánu verejnej správy podľa ustanovenia § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

21. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že žalobcovi, ktorý mal v konaní o kasačnej sťažnosti úspech, priznal nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania voči žalovanému orgánu verejnej správy (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP). Žalovanému orgánu verejnej správy kasačný súd nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal, keďže nebol v konaní o kasačnej sťažnosti úspešný a ani to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP). Ďalšiemu účastníkovi konania kasačný súd náhradu trov kasačného konania nepriznal, nakoľko mu v kasačnom konaní nebola uložená povinnosť, s plnením ktorej by mu trovy kasačného konania vznikli (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 169 SSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.